

Conclusie

Conclusie

In deze scriptie is getracht een antwoord te geven op de vraag hoe het er in de ateliers van de kunstenaars Willem Witsen, Isaac Israëls en George Hendrik Breitner (drie schilders die tot het Amsterdams Impressionisme worden gerekend) aan toe ging en of er wellicht overeenkomsten en verschillen zijn aan te wijzen tussen deze ateliers en de werkwijzen van de kunstenaars.

Willem Witsen (1860-1923) begon zoals veel kunstenaars van het Amsterdams Impressionisme als plein air-kunstenaar, maar ging rond 1890 over op het verbeelden van de stad. Kenmerkend voor zijn stadsgezichten is de rust die uit de kunstwerken spreekt. Daarnaast vond hij de afgebeelde omgeving belangrijker dan de figuren die op het werk voor konden komen. In zijn kleurgebruik koos Witsen voor de wat aardse kleuren in combinatie met wit voor het contrast. Witsen maakte veel van zijn schetsen buiten, vaak in een bootje, maar deze schetsen werden binnen uitgewerkt. Voor dat uitwerken had hij voor het grootste deel van zijn carrière een atelier op Oosterpark 82 in Amsterdam. Hier woonde hij ook. Eerst in een kamer naast het atelier, later had hij een atelier op de begane grond en woonde hij op de eerste etage. Op foto's waarop het atelier als achtergrond fungeert, is te zien dat de ruimte niet heel uitbundig is ingericht. Er ligt een kale houten vloer en aan de muur hangt een aantal ingelijste kunstwerken. Voor de rest bevonden zich in de ruimte schilderdoeken, maar die staan met de te beschilderen kant naar de muur, waardoor niet te zien is wat erop staat.

Isaac Israëls (1865-1934) behaalde zijn eerste successen met portretten en met kunstwerken met militaire schouwspelen. Maar dit was niet waar hij met zijn kunst naartoe wilde. In 1887 verhuisde hij van Den Haag naar Amsterdam en nam het bruisende stadsleven als onderwerp. Hij wilde de snelheid van het moderne leven verbeelden, wat terugkomt in zijn schetsmatige manier van schilderen. In zijn kleurgebruik is ook Israëls behoudend, maar hij voegde hier een daar een in het oog springend kleuraccent toe. Israëls werkte veel op straat, maar had net als Witsen een atelier in het huis aan het Oosterpark 82. Hier werd hij in 1903 gefotografeerd. Het geheel komt geënceneerd over komt door de opstelling van de kunstwerken (sommige of ezels, anderen tegen een ezel aangeleund, maar allemaal richting de camera). Israëls zit hier in zijn keurige pak tussen. Toch is er een aantal elementen in de foto die er op kunnen wijzen dat er in dit atelier ook echt gewerkt wordt, zoals de verfvlekken op de vloer en het kledingstuk dat aan het haakje aan de deur hangt, dat een schilderjas zou kunnen zijn.

De laatste kunstenaar die in deze scriptie werd besproken, is George Hendrik Breitner (1857-1923). Breitner heeft veel kunstwerken gemaakt waarin de cavalerie een grote rol speelde, maar vanaf 1882 wilde hij 'le peintre du peuple' worden. Ook Breitner heeft een aantal jaar in het huis aan het Oosterpark gewoond. Het Amsterdam van Breitner was, net als voor Isaac Israëls, een stad

vol leven. In de eerste jaren dat hij er woonde, speelden vooral de mensen die er rondliepen een grote rol in zijn kunst. Later zou zijn aandacht voor de omgeving het steeds meer gaan overnemen. Breitner werd in zijn stijl geïnspireerd door de Japanse prentkunst. Dit was in eerste instantie vooral terug te vinden in het gebruik van radicale afsnijding en close-ups, in 1893 maakte hij ook een serie meisjes in kimono. Hiervoor had een hoekje van zijn atelier helemaal in Japanse stijl ingericht met een Japans kamerscherm en oosterse tapijten. Hij was ook in het bezit van een aantal kimono's.

In hoe hun werkruimte binnen in het atelier eruit zag, kwamen de schilder min of meer overeen. Dit kan er mee te maken hebben dat ze alle drie een atelier in hetzelfde gebouw hebben gehad (hoewel Breitner maar twee jaar, aan het begin van zijn carrière, hier werkzaam was). De straat was een belangrijke plaats voor de schilders. Terwijl Willem Witsen er vooral schetsen op papier maakte, had Isaac Israëls toestemming van de stad Amsterdam om er ook te werken en maakte George Hendrik Breitner vooral foto's die hij als schetsmateriaal gebruikte.

Hoewel deze drie schilders allemaal de stad als hun hoofdonderwerp hadden, zijn er in de uitwerking verschillen aan te wijzen. Zo was Witsen een schilder van het verstilde stadsbeeld, terwijl Israëls en Breitner juist meer de snelheid van de stad wilden afbeelden. In het kleurgebruik komen de kunstenaars dicht bij elkaar. Bij alle drie overheersen de wat gedemptere kleuren zoals bruin, zwart en grijs. Israëls en Breitner voegen hier nog hier en daar een fel kleuraccent aan toe. Wit komt bij zowel Witsen, Israëls als Breitner terug waarbij de laatste de kleur gebruikte om tot een bijzondere lichtwerking te komen.

Willem Witsen, Isaac Israëls en George Hendrik Breitner waren, kortom, drie kunstenaars van eenzelfde generatie die verschillen en overeenkomsten vertonen in zowel de inrichting van hun atelier als in hun werkwijze, met als grootste verbindende factor de stad Amsterdam.